κίβδηλον τὸ ἀδόκιμον. Ἐρωτῶμεν μόνον ὠφέλησάν ποτε αἱ τοιαῦται μεταφράσεις; ἔτυχόν ποτε ἀναγνωστῶν; Καὶ ἡμεῖς, ὑπακούοντες εἰς τὰς φιλοπάτριδας προτροπὰς τοῦ ἀειμνήστου Κοραῆ ἠθελήσαμεν ἄλλοτε νὰ μεταφράσωμεν Ἕλληνα συγγραφέα· ἀλλὰ μετὰ μακρὰς καὶ συνεχεῖς καὶ καρτερικὰς παρατηρήσεις ἐπείσθημεν ὅτι μάταιοι ἦσαν καὶ οἱ κόποι καὶ αἱ δαπάναι· διότι οἱ μὲν γινώσκοντες, ὡς εἴπομεν, τὴν ἀρχαίαν προτιμῶσι τὸ πρωτότυπον, οἱ δ' ἀγνοοῦντες αὐτὴν, οὔτε τὴν μετάφρασιν λαμβάνουσιν ἀνὰ χεῖρας. Καὶ μὴ νομίσῃ ὁ Κ. Σοῦτσος ὅτι δὲν λαμβάνουσιν αὐτὴν ὡς ἐκνευρισθέντες, καθ' ἃ ὑποθέτει, ὑπὸ τῶν γαλλικῶν μυθιστοριῶν· διότι αἱ μὲν μεταφράσεις ἐγένοντο περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐνεστώσης ἑκατονταετηρίδος, ἤ καὶ ὅτε αἱ μυθιστορίαι δὲν ἦσαν κοιναὶ παρ' ἡμῖν, αὗται δὲ διεδόθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα μόνον ἔτη· ἀλλὰ διότι καὶ οἱ εὐάριθμοι ἐκεῖνοι, οἱ ἔχοντες κλίσιν πρὸς τὸ ἀναγινώσκειν, ὑπολαμβάνοντες ἴσως ἀπηρχαιωμένα καὶ ἀναγκαῖα μόνον πρὸς μαθητὰς τὰ παρὰ τῶν ἀθανάτων ἡμῶν προγόνων γραφέντα, ζητοῦσι περιέργως τὰ νεώτερα. Τοιαύτη ἄλλως τε ἡ ἀνθρωπίνη καὶ μάλιστα ἡ τῶν νεωτεριστῶν Ἑλλήνων φύσις.

Ματαία ἄρα ἡ πολύμοχθος μετάφρασις τοῦ Κ. Π. Σούτσου. Ναὶ μὲν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὡς ἐφευρέτου νέας μεθόδου, θέλει ἀναγραφῇ, ὡς πρὸ πολλοῦ ἀνεγράφη καὶ διὰ τὰ ἄλλα αὐτοῦ ἔργα, εἰς τὸ τέμενος τῆς ἀθανασίας· ἀλλ' ἡ ὅλως νέα μέθοδος θέλει μείνει καθ' ἡμᾶς ὅλως ἄχρηστος, σήμερον μὲν διότι καὶ ἂν ἀποφασίσῃ τις τῶν πολλῶν νὰ ἀναγνώσῃ δὲν θέλει ἐννοήσει τὴν μετάφρασιν, καθὸ « σώζουσαν, κατὰ τὸν μεταφραστὴν, καὶ τὰς λέξεις καὶ τὰς φράσεις καὶ τὰς περιόδους καὶ τὴν τέχνην τοῦ λόγου, » μετὰ ταῦτα δὲ διότι, γινομένης κοινοτέρας τῆς σπουδῆς τῆς ἀρχαίας, θέλουσιν ἐννοεῖ αὐτὴν οἱ πλεῖστοι καὶ ἄνευ διερμηνέως.

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΑΣ.

(Συνέχ. Ἴδε φυλλάδ. 360 καὶ 361.).

Γελοῖαι καὶ ἀποτρόπαιοι παρεκτροπαί.

Καὶ ἐννοεῖτε μέχρι τίνος παραφέρει καὶ ποῦ κρημνίζει τὸν χειρώνακτα ὁ συλλογισμὸς οὗτος· « ἂς ξεφαντώσω ἄλλην μίαν φοράν; » εἰς τὸν κρημνὸν τῆς κακῆς ἕξεως, ἥτις γίνεται φύσις. Ἡ ἀσωτεία ὑποδουλοῖ μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸν χειρώνακτα, καὶ καταντᾷ τοσοῦτῳ ἰσχυροτέρα καὶ τῆς θελήσεως αὐτοῦ, ὥστε καὶ ὅταν παύσῃ ἀρεσκόμενος εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ζωῆς δὲν δύναται νὰ διορθωθῇ.

Ἐρωτήσατε τοὺς χειρώνακτας ἐκείνους οἵτινες, παραιτήσαντες τὰ ἔργα αὐτῶν διήγαγον ἡμέρας τινὰς κατὰ συνέχειαν ἐντὸς καπηλείων, ἐρωτήσατε αὐτοὺς ἐὰν εὐχαριστήθησαν; Τὴν πρώτην ἡμέραν εὐθύμησαν . . . καὶ τί εὐθυμίαν! ἀλλ' ὁπωσδήποτε εὐθύμησαν. Τὴν δευτέραν, εἶχον τὴν κεφαλὴν βαρεῖαν καὶ ἀνίκανον οὐ μόνον νὰ ὁδηγήσῃ εἰς ἐργασίαν τὰς χεῖρας αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἡδονὴν νὰ αἰσθανθῇ ἐκ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς παραλυσίας. Κάθηνται πέριξ τραπέζης· ὁ εἷς βλέπει τὸν ἄλλον· ἀγωνίζονται νὰ διακόψωσι τὴν μονοτονίαν πίνοντες ἀδιακόπως· τραγῳδοῦσι, φωνάζουσι καὶ ἐπὶ τέλους ἀνταλλάσσουσιν ὕβρεις, ἐνίοτε δὲ καὶ ξυλοκοπήματα. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν καταντήσαντες οὔτε τὴν τρίτην ἡμέραν δύνανται νὰ ἐργασθῶσιν. Ἐπαναλαμβάνουσι λοιπὸν τὰ αὐτὰ χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται πλέον τὴν ἐλαχίστην ἡδονήν· ἀλλ' ἐπειδὴ εὐτυχῶς ἐκενώθη τὸ βαλάντιον αὐτῶν, ἀναγκάζονται νὰ ἀναλάβωσιν ἐπὶ τέλους τὴν ἐργασίαν. Καὶ τί ἀπήλαυσαν; ἀπώλεσαν εἰς μάτην πέντε ἢ ἓξ ἡμέρας, κατηνάλωσαν τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα ἐκέρδησαν κοπιῶντες, ἔβλαψαν τὴν ὑγείαν αὐτῶν, καὶ ἀπέκτησαν νέας κακὰς ἕξεις.

Καὶ ὑπομονὴ ἂν ἔπαθον τόσα μόνον· ἐνίοτε παρεκτρεπόμενοι καθ' ὁδὸν εἰς μεγαλητέρας ἀταξίας ὑβρίζουσιν ἢ καὶ κτυποῦσι τοὺς διαβάτας, καὶ βιάζουσι τὴν ἀστυνομίαν νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς τὴν φυλακήν. Ὁποῖον ἐλεεινὸν παράδειγμα δίδουσιν οἱ ἔγγαμοι εἰς τὰς συζύγους καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν!

Ἡ κακὴ διαγωγὴ ἀποκτηνοῖ τὸν νοῦν καὶ φθείρει τὴν καρδίαν.

Σκοπὸν δὲν ἔχω νὰ ὁμιλήσω ἐνταῦθα περὶ τῶν τρομερῶν ἀποτελεσμάτων, τὰ ὁποῖα παρακολουθοῦσι τὴν ἀσωτείαν τοῦ νέου χειρώνακτος· ἐξ ἐναντίας ἀποσιωπῶ τὰς καταχρήσεις αἵτινες γεννῶνται καὶ διαιωνίζονται ἐκ τῆς κακῆς διαγωγῆς, καταστρέφουσι τὴν ὑγείαν, προξενοῦσιν ἀσθενείας, φέρουσι πρόωρον γῆρας, πολλάκις δὲ καὶ ἀπὸ παρεκτροπῆς εἰς παρεκτροπὴν καταλήγουσι καὶ εἰς τὴν λήθην τῶν ὅρων τῆς τιμῆς καὶ τὴν παράβασιν τῶν νόμων. Ἐπειδὴ δὲ ἡ περὶ τούτων καὶ τῶν τοιούτων συνδιάλεξις εἶναι καὶ λυπηρὰ καὶ ματαία, διότι ὁ τοιοῦτος χειρώναξ ἔφθασεν ἤδη εἰς τὴν ἀπώλειαν, ἀποτείνομαι ἰδίως πρὸς τοὺς χειρώνακτας ἐκείνους, οἵτινες διακόπτοντες συχνὰ τὴν ἐργασίαν αὐτῶν χάριν εὐθυμίας, δὲν δύνανται νὰ βελτιώσωσι τὴν ἰδίαν τύχην.

Ἂς μάθωσι λοιπὸν τὴν ἀναντίῤῥητον ταύτην ἀλήθειαν, ὅτι ἡ κακὴ διαγωγὴ τιμωρεῖ αὐτὴ ἑαυτήν, οὐδετεροῦσα τὴν συνείδησιν καὶ ἐξαλείφουσα καὶ

τοὺς ἐλαχίστους αὐτῆς ἐλέγχους ἡ ψυχὴ ἀποβάλλει πᾶν εὐγενὲς αἴσθημα, πάντα φιλάνθρωπον λογισμόν. Εἰδέ ποτε γεννηθῇ ἐν αὐτῇ γενναία τις ἀπόφασις, μόλις διαρκεῖ ὀλίγας στιγμάς. Ὁ χειρώναξ ἐργάζεται ἐξ ἀνάγκης καὶ βεβιασμένος, οὐχὶ δὲ ἐκ προαιρέσεως· καὶ τὴν ἐργασίαν μισεῖ, καὶ τὴν ἀεργίαν ἀποστρέφεται· στενάζει ὡς κατάδικος φέρων σίδηρα εἰς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, καὶ δὲν συλλογίζεται ὅτι μόνος κατεδίκασεν αὐτὸς ἑαυτόν. Καὶ τὸ χειρότερον, ἀποφεύγει πλέον τὰς καλὰς καὶ ἐντίμους συναναστροφὰς καὶ ἐξοικειοῦται πρὸς ἀνθρώπους ἔχοντας τὰ αὐτὰ ἐλαττώματα. Ὅμοιος τὸν ὅμοιον ἀγαπᾷ, λέγει ἡ παροιμία. Κατὰ τὰς ἀποτροπαίους αὐτῆς συναντήσεις ὁ εἷς παροτρύνει τὸν ἄλλον εἰς τὴν παραλυσίαν, καυχᾶται ἕκαστος διὰ τὰς ἰδίας παρεκτροπάς, γελῶσι διὰ τὰ βασανιστήρια εἰς τὰ ὁποῖα ὑποβάλλουσι τὰς οἰκογενείας αὐτῶν διὰ τῆς κακῆς διαγωγῆς, καὶ ἀναμετροῦσι τὰ ξυλοκοπήματα τὰ ὁποῖα κατέφεραν εἰς τοὺς συζύγους καὶ τὰ ἀθῶα αὐτῶν τέκνα.

Ἰδοὺ πῶς ἡ κακὴ διαγωγὴ διαστρέφουσα τὴν καρδίαν, ἀποξηραίνει καὶ τῶν γλυκυτέρων αἰσθημάτων τὴν πηγήν. Οὔτε αὐτὸς ἀγαπᾷ οὔτε ἀξίζει ν' ἀνταγαπᾶται· δὲν εἶναι πλέον ἄνθρωπος ἀλλὰ κτῆνος. Ἐν ἑνὶ λόγῳ ἡ κακὴ διαγωγὴ εἶναι ἡ πλέον ἄσπονδος ἐχθρὰ τοῦ χειρώνακτος· ἀφοῦ πρῶτον ἐξαντλήσῃ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ περιπλανῶσα καὶ εἰς τὰ πλέον βδελυρὰ καταγώγια, φέρει ἐπὶ τέλους αὐτὸν εἰς τὸν τάφον.

Τὸ δεινότερον δὲ πάντων φαντάζεσθε ποῖον εἶναι; τὸ παράδειγμα· διότι ἡ μὲν σύζυγος μετὰ ματαίας παρακλήσεις καὶ μάταια δάκρυα ἀπελπίζεται καὶ προσπαθεῖ καὶ αὐτὴ νὰ διασκεδάσῃ τὴν ἰδίαν λύπην παρεκτρεπομένη, τὰ δὲ τέκνα ἔχοντα πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ παραδείγματα τῶν γονέων καταντῶσι πολὺ χειρότερα. Ὅθεν ὁ κακῶς διάγων χειρώναξ οὐ μόνον ἑαυτὸν βλάπτει, ἀλλὰ καὶ τὰ ὄντα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔπρεπε ν' ἀγαπᾷ ὑπὲρ ἑαυτὸν, τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα. *(Ἕπεται συνέχεια.)*

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ι. ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Περὶ τοῦ κατωτέρου κλήρου καὶ περὶ ἐκπαιδεύσεως.

Πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργόν.

Ἐζητήσατε παρ' ἐμοῦ, φίλε, ὑπόμνημα περὶ τοῦ πῶς δύναται νὰ διαρρυθμισθῇ ἡ παρ' ἡμῖν ἐκπαίδευσις ἐπὶ τὸ βέλτιον, διότι παρὰ πάντων ὁμολογεῖται, ὅτι αὕτη ἐξέκλινε πολὺ καὶ καθ' ἑκάστην χαλαροῦται, ἐνῷ τοὐναντίον ἔπρεπε νὰ κρατύνηται.

Ἀπητήσατε πρὸς τούτοις, κατὰ τὴν ἰδίαν ὑμῶν ἔκφρασιν νὰ ὑποβάλω ὑμῖν τὰς ἰδέας μου παρθένους, ἐνῷ ἐγὼ τοὐναντίον ἐπέμενον νὰ συστήσητε ἐπιτροπὴν, ἥτις μετ' ἐμοῦ συζητοῦσα, τὰς μὲν ὀρθὰς ἀφοῦ βασανίσῃ ν' ἀποδεχθῇ, τὰς δὲ τυχὸν ἐσφαλμένας ν' ἀντικαταστήσῃ δι' ἄλλων ὀρθοτέρων· ἀλλ' ὑμεῖς ἐπεμείνατε, ἐγὼ δ', ὡς εἰκὸς, ἐνδίδω.

Ἐκ τριῶν σχολῶν μορφοῦται ἡ ἀγωγὴ παντὸς λογίου ἀνδρός· α') ἐκ τῆς οἰκογενείας, β') ἐκ τῶν σχολείων καὶ γ') ἐκ τῆς κοινωνίας· εἶναι ἄρα φανερὸν, ὅτι ἂν μὴ καὶ τὰ τρία ταῦτα στοιχεῖα ἐν ὑγιεῖ ληφθῶσι καταστάσει ὅπως διαπλάσωσι τὸν ἄνδρα, ἀδύνατον οὗτος νὰ γίνῃ οἷος δεῖ.

Ἀλλὰ πῶς ἔχουσι παρ' ἡμῖν τὰ τρία ταῦτα στοιχεῖα;

Καὶ δὴ πρῶτον οἰκογενειακὴ ἀγωγὴ ἐν ὀλιγίστοις οἴκοις ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι· διότι οἱ μὲν εὔποροι τῶν γονέων, παραδίδοντες τὰ ἑαυτῶν τέκνα εἰς μισθίους διδασκάλους, νομίζουσιν ὅτι ἐξεπλήρωσαν οὕτω πρὸς αὐτὰ πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖ ἡ στοργὴ, τὸ καθῆκον καὶ ἡ κοινωνικὴ θέσις των· οἱ δ' ἄποροι, εἰ μὲν πρὸς βάναυσον τὰ τέκνα των ἔταξαν ἔργον, ὀλίγον περὶ τοῦ προσήκοντος φροντίζουσιν, εἰ δὲ πρὸς τάξιν κοινωνικὴν τῆς ἑαυτῶν ἀνωτέραν προώρισαν αὐτὰ, νομίζουσιν ὅτι οὐδὲν ἄλλο καθῆκον ἔχουσιν εἰμὴ, αὐτοὶ μὲν νὰ ἐργάζωνται, πᾶσαν δὲ ἄνεσιν ἔχωσι τὰ τέκνα των ἵνα φοιτῶσιν εἰς τὰ διδασκαλεῖα. Ἀλλ' ἂν οἱ κρείττονος εὐμοιροῦντες τύχης οὐδόλως περὶ παίδων ἀγωγῆς φροντίζουσι, πῶς οἱ κατὰ πάντα ἐλασσούμενοι φροντιοῦσιν; Οὕτω δὲ, οὔτε θρησκευτικὴ ἀγωγὴ δίδεται, οὔτε τὰ αἰσθήματα ἀναπτύσσονται, οὔτε οἱ συγχρατοῦντες τὴν οἰκογένειαν δεσμοὶ κρατύνονται, οὔτε τὸ καθῆκον τοῦ πολίτου διδάσκεται, καὶ, ὡς εἰπεῖν, περὶ οὐδεμιᾶς ἀρετῆς φροντὶς λαμβάνεται, καὶ τὸ παιδίον ἀφίεται ὅλως εἰς τὰς φυσικὰς αὐτοῦ κλίσεις, κακίας μᾶλλον ἐν οἴκῳ καὶ ἐν πόλει ἢ ἀρετὰς μανθάνον· ἰδοὺ δὲ πῶς.

Οἱ γονεῖς ἀδιαφόρως περὶ παντὸς ἐνώπιον τῶν τέκνων αὐτῶν λαλοῦσι, καὶ τοῖς ὑπηρέταις αὐτὰ παραδίδουσιν, ἐνῷ ἔχουσιν ἀπ' ὄψιν καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα, ἅ τινα κατὰ τὴν νεαρὰν ἡλικίαν οὐδόλως εἰς τὴν τύχην παραιτοῦσι τ' ἀπόγονα. Ἡ κλώζουσα ὄρνις ἐθεάθη ποτὲ καταλιμπάνουσα τὰ νοσσία αὐτῆς ὅπως εἰς τ' ἀρέσκοντα αὐτῇ παραδοθῇ; Ἡ ἵππος, ἡ κύων, ἡ ἄλλο τῶν